

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1061/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.22.380/2016/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel eljáró Kupás Levente András indítványozó (jogi képviselője: Illés Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Illés Klára ügyvéd, 1053 Budapest, Képiró u. 9.) a Pesti Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.22.380/2016/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 50.Pkf.635.986/2016/4. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó, mint az alapügy kérelmezője gyermek jogellenes Magyarországra hozatala és visszatartása miatt indított nemperes eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróságon a házastársával, mint kérelmezettel szemben. A magyar állampolgár indítványozó és az ugyancsak magyar állampolgárságú házastársa Svájcban éltek együtt a 2015. januárjában született közös gyermekükkel, ahonnan 2015. májusában közösen utaztak Magyarországra, az indítványozó tudomása szerint annak érdekében, hogy a gyermek hivatalos okiratait elkészíttessék. Az indítványozó egyhetes magyarországi tartózkodást követően visszautazott Svájcba azzal, hogy a házastársa és gyermeke addig maradnak Magyarországon, míg a gyermek hivatalos okiratai el nem készülnek. A gyermek hivatalos okiratainak elkészülését követően az indítványozó házastársa azonban a házasság felbontását kezdeményezte a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, és ezzel egyidejűleg tájékoztatta az indítványozót, hogy nem kíván visszatérni a gyermekkel Svájcba. A felek között a házasság felbontása és járulékai iránti per az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes eljárás idején

folyamatban volt, a bíróság ideiglenes intézkedéssel szabályozta a gyermek és az indítványozó apa közötti kapcsolattartást.

- [3] Az indítványozó kérelmet terjesztett elő a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, melyben kérte, hogy a bíróság kötelezze a házastársát, mint kérelmezettet, hogy az elsőfokú határozat meghozatalától számított 8 napon belül vigye vissza a gyermeküket a szokásos tartózkodási helyére (Svájcbba), illetőleg ennek hiányában a határidő leteltét követő napon adja át a gyermeket az indítványozónak vagy meghatalmazottjának az indítványozó jogi képviselőjének irodájában. Az elsőfokú bíróság a kérelemnek helyt adott, az 1986. évi 14. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Gyermek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló 1980. évi Hágai Egyezmény rendelkezései alapján. A bíróság megállapította, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye a jogellenes elvitelt megelőzően Svájcban volt, és az indítványozót a kérelmezett kifejezetten megtévesztette abban a vonatkozásban, hogy a 2015. májusi hazautazásuk valódi célja a részéről az volt, hogy a gyermekkel itt maradjon, és a házasság felbontását kérje. A bíróság értékelte az indítványozó bontóperben tett azon nyilatkozatát, miszerint „a gyermek elhelyezését az anyánál nem kívánja megváltoztatni”, ugyanis az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikk a) pontja értelmében nem kell elrendelni a gyermek visszavitelét, ha bizonyításra kerül, hogy a felügyeleti jogokat gyakorló személy „előzetesen vagy utólag hozzájárult az elvitelhez vagy elrejtéshez.” Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó idézett kijelentése, figyelemmel az ügy összes körülményére, nem értelmezhető akként, hogy az indítványozó utólagosan hozzájárult volna a gyermek Magyarországon tartásához.
- [4] 1.2. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és az indítványozó kérelmét elutasította. A Fővárosi Törvényszék megítélése szerint az indítványozó házassági bontóperben tett nyilatkozata ugyan konkrétan nem tartalmazza az indítványozó hozzájárulását a gyermek magyarországi tartózkodásához, azonban egyértelmű, hogy az indítványozó elfogadja, hogy a gyermek Magyarországon él a kérelmezett háztartásában, és ehhez kifejezetten hozzájárul azzal, hogy magyarországi látogatásai alkalmával élni kíván a kapcsolattartási jogával. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az indítványozó nyilatkozatát akként értékelte, hogy az az 1980. évi Hágai Egyezmény 13. cikk a) pontja szerinti utólagos hozzájárulásnak minősül, ugyanis az indítványozó lényegét tekintve lemondott a gyermek haladéktalan Svájcba történő visszaviteléről azzal, hogy a gyermek elhelyezéséről a szülői felügyelet kérdését is elbíráló peres eljárásban születik majd döntés.
- [5] 1.3. A Fővárosi Törvényszék jogerős végzésével szemben az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, másodlagosan a visszavitel időpontjának módosításával az elsőfokú végzés tartalmának megfelelő határozat meghozatalát, harmadlagosan

pedig a másodfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérte, másik bírói tanács kijelölésével. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság indokolatlanul felülmérlegelte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, a jogerős végzés kirívóan okszerűtlen, logikátlan és ellentmondásos megállapításokat tartalmaz. Az indítványozó jogszabálysértőnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság döntését az indítványozó korábbi jogi képviselőjének a házassági bontóperben tartott tárgyaláson tett nyilatkozatának egy részére alapította, ami önmagában jogszabálysértő, mert a bontóperben eljáró bíróság nem rendelte el a szó szerint jegyzőkönyvezést, ráadásul a nyilatkozatot is helytelenül, kiterjesztően és ezáltal az 1980. évi Hágai Egyezményvel ellentétesen értelmezte. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a gyermek jogellenes Magyarországra hozatala ügyében másodfokon a Fővárosi Törvényszék ugyanazon tanácsa hozta a határozatot, mint amely a házassági bontóperben másodfokon már korábban eljáró, ekként a másodfokú bíróságtól az ügy tárgyilagos megítélése nem volt elvárható.

- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.22.380/2016/5. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint nem sérült az indítványozó független és pártatlan bírósághoz való joga, hiszen a Polgári perrendtartás bírák kizárására vonatkozó szabályai nem tiltják, hogy a másodfokú eljárásban eljáró bírói tanács ugyanazon felek között zajló másik eljárásban is eljárjon. A Kúria szerint nem sérült a bizonyítékok mérlegelésének szabálya sem, hiszen a másodfokú bíróság teljes egészében felülbíráhatja az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást és a bizonyítás eredményét, ahhoz nincs kötve. A Kúria azt is rögzítette, hogy a jogerős végzés részletes ténybeli és jogi indoklást tartalmazott, valamint osztotta a másodfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az indítványozó házassági bontóperben tett nyilatkozata a kiskorú gyermek magyarországi tartózkodásához való utólagos hozzájáruló nyilatkozatnak minősül. A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jognyilatkozatok értelmezésére vonatkozó polgári jogi szabályok helyes alkalmazásával, az indítványozó házassági bontóperben tett nyilatkozatának teljes terjedelemben való értékelésével hozta meg végzését.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapítva, melyben a Kúria végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék másodfokú végzésére kiterjedő hatállyal, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére és a XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással. Az indítványozó arra is utalt, hogy az alkotmányjogi panasz olyan alaptörvény-ellenességeket is érint, amelyek nem közvetlenül az indítványozó alapvető emberi jogait sértik, az L) cikk (1) bekezdése, a XVI. cikk (1) bekezdése, a Q) cikk (2) bekezdése és a 28. cikk tekintetében, ezek vonatkozásában azonban érdemi kérelmet és indoklást nem terjesztett elő.

- [8] 2.1. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések sértik az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, mert a családi élet tiszteletben tartásához való jog részjogosítványa a szülő-gyermek viszony, ideértve a szülőnek a gyermekével való kapcsolattartás jogát is, mely jogot a bírói döntések alaptörvény-ellenesen korlátozták azáltal, hogy elmulasztották elrendelni a gyermek Svájcba történő visszavitelét. Az indítványozó rögzítette, hogy az 1980. évi Hágai Egyezmény központi eleme a gyermek legfőbb érdeke, és a Hágai Egyezmény alapján induló eljárások alapvető célja a sérült szülői felügyeleti jog helyreállítása. Az a következtetés, amit a másodfokú bíróság, illetőleg a Kúria levont az indítványozó házassági bontóperben tett nyilatkozatára vonatkozóan, nevezetesen, hogy azt úgy kell tekinteni, hogy az indítványozó belenyugodott abba, hogy a gyermeke Magyarországon tartózkodjon, megítélése szerint ellentétes a VI. cikk (1) bekezdésével.
- [9] Az indítványozó érvelése szerint ugyancsak sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdése a független és pártatlan bírósághoz való alapjog, illetőleg az észszerű időn belüli elbírálás alapjoga tekintetében. A független és pártatlan bírósághoz való joga álláspontja szerint azért sérült, mert a gyermek visszavitele iránti nemperes eljárásban, illetőleg a házassági bontóperben ugyanazon személyekből álló bírói tanács járt el másodfokon, ráadásul a bírói tanács már olyan mélységben belevonódott az időben korábbi bontóperes eljárásba, hogy az meghatározó jelentőségűnek minősül. Az indítványozó álláspontja szerint ezt az igazolja, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott nemperes eljárásban a másodfokon eljáró bírói tanács a végzésében olyan tényekre hivatkozott, amelyet kizárólag a házassági bontóper során ismerhetett meg, ami már önmagában is kirívóan okszerűtlenné teszi a végzés indokolását.
- [10] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában arra is hivatkozott, hogy az 1980. évi Hágai Egyezmény végrehajtásáról szóló 7/1988. (VIII. 1.) IM rendelet értelmében az eljáró bíróságok soron kívül kötelesek eljárni, amihez képest a Fővárosi Törvényszék végzését a kérelem benyújtásától számított 23 hét elteltével hozta meg, míg a Kúria eljárása 11 hétig tartott. Az indítványozó külön is hangsúlyozta, hogy a Kúria végzésének kelte és kézbesítése között több, mint négy hét telt el, ami egy soron kívüli eljárásban önmagában is elfogadhatatlan.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság végzését 2017. február 16-án vette át, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2017. április 18-án, határidőben adta postára. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi

feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó formai követelményeknek is.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] 3.3. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó mindenekelőtt abban látja, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések az indítványozó gyermekével való kapcsolattartási jogát alaptörvény-ellenesen korlátozták. A házasság felbontásával, gyermek elhelyezésével kapcsolatos peres és nemperes eljárások szükségképpen érintik a szülő és a gyermek kapcsolattartásának egyes kérdéseit, ez azonban nem jelenti azt, hogy ezek az eljárások önmagukban ellentétesek lennének az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével pusztán azért, mert a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás korlátozásra, adott esetben megszüntetésre kerül. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban jelölte meg, hogy miközben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az indítványozó házassági bontóperben tett nyilatkozatát, addig a másodfokú bíróság és a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság eltérő értékelése súlyosan okszerűtlen és ezért alaptörvény-ellenes. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítvány a támadott végzésekben foglalt értelmezési, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, mely törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. Ennek vizsgálata azonban az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

- [15] 3.4 Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben a független és pártatlan bírósághoz való joggal, részben az észszerű időn belül lefolytatandó eljárás követelményével összefüggésben állította.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint azért sérült a független és pártatlan bírósághoz való joga, mert a gyermek visszavitele iránti nemperes eljárásban, illetőleg a házasság felbontására irányuló peres eljárásban másodfokon ugyanazon összetételű bírói tanács járt el, mely objektív ok a bírói függetlenség és pártatlanság kétségbevonására. Az indítványozó arra is utalt, hogy a másodfokú bíróság tanácsa a házassági bontóperes eljárásba olyan mértékben bevonódott, mely már meghatározó jelentőségűnek minősül. A másodfokú bíróság ugyanis a gyermek jogellenes visszavitele iránti nemperes eljárásban úgy hivatkozott a házassági bontóper anyagára, hogy azok a nemperes eljárásban nem kerültek becsatolásra.
- [17] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bírák kizárásának és ezáltal a függetlenség és pártatlanság megkérdőjelezésének nem képezheti alapját önmagában az a tény, hogy a másodfokú eljárásban eljáró bírói tanács az indítványozót érintő más eljárásban már korábban eljárta és az indítványozó számára hátrányos határozatokat hozott. Ugyancsak nem jelenti az eljáró bíróság elfogultságát, és ezáltal a pártatlanság sérelmét, hogy az eljáró bíróság idéz a felek között folyamatban volt peres eljárás tárgyalási jegyzőkönyvéből, amennyiben azt az alapul fekvő ügy érdemi eldöntése során kellő indokolással ellátva bizonyítékként felhasználja. Éppen ezért az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasszal támadott eljárás során a függetlenség és pártatlanság követelményének sérelme nem merült fel.
- [18] Az eljárás időtartamával összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem áll a rendelkezésére olyan törvényi jogkövetkezmény, amelynek alkalmazása révén az észszerű időn belül való elbíráláshoz fűződő alapjognak, mint a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványának a sérelmét orvosolni tudná. Ilyen esetekben ugyanis a bírói döntés utólagos megsemmisítése csak a bírósági eljárás újratekintését eredményezné, így az csak az eljárás további elhúzódását eredményezné. Éppen ezért amennyiben az Alkotmánybíróság megállapítja az eljárás elhúzódását, az csak morális elégtételt jelenthet az indítványozó számára {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18]–[20]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az eljárás időtartama vonatkozásában az eljárás elhúzódása és ezáltal a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye jelen eljárásban nem merült fel.
- [19] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek, a kifogásolt bírói döntések ugyanis sem alaptörvény-ellenességi kételyt nem vetnek fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem értékelhetők {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2)

bekezdés *a*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. november 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró